

Verslag telefoongesprek ACM-VWS

3-6-2020 14:10-15:00

Namens de ACM: 5.1.2e

Namens VWS: 5.1.2e, 5.1.2e en 5.1.2e

De ACM licht de aanleiding van het gesprek toe. Wij hebben geluiden ontvangen dat er mogelijk een mededingingsprobleem is op het gebied van het uitvoeren van de laboratoriumtests van Covid-19. Wij hebben inmiddels de nodige informatie verzameld maar spreken graag met VWS over hoe het testbeleid in Nederland in elkaar zit en hoe het in de praktijk werkt.

VWS legt uit dat mensen in Nederland vanaf 1 juni jl. het telefoonnummer 5.1.2e kunnen bellen indien zij milde klachten hebben. Zij worden door een GGD medewerker bevestigd naar de klachten. Vervolgens kan een afspraak bij een GGD worden ingepland voor het afnemen van een monster. Het afgenomen materiaal wordt opgestuurd naar een laboratorium waarmee de GGD een contract heeft. Binnen 24 uur is de uitslag bekend. Bij ernstige klachten kan er ook via een andere weg worden getest. Ziekenhuizen of huisartsen kunnen ook monsters afnemen en opsturen naar een laboratorium dat COVID-19 diagnostiek kan doen.

ACM: hoe besluit een huisarts naar welk laboratorium zo'n monster wordt gestuurd?

VWS: dat loopt via bestaande contracten die huisartsen hebben met laboratoria.

VWS merkt in meer algemene zin op dat er in Nederland verschillende laboratoria zijn. Zo zijn er de referentielabs van het RIVM en het EMC die bij een nieuw virus als eerste in Nederland de diagnostiek kunnen doen. Bij een uitbraak zijn er 13 opschalingslabs. Daarnaast zijn er nog meer laboratoria van bijvoorbeeld ziekenhuizen of meer lokaal georiënteerde laboratoria die een rol kunnen spelen. Deze laboratoria moeten voldoen aan bepaalde eisen om COVID-19-diagnostiek te kunnen doen. Dat controleert het RIVM. Ieder laboratorium kan zich in beginsel bij het RIVM melden als COVID-19-lab.

De GGD heeft nu een centrale rol (dat is ook haar wettelijke taak op grond van de Wet publieke gezondheid) om er voor te zorgen dat iedereen in Nederland met milde klachten zich kan laten testen. GGD heeft normaal gesproken al contracten met laboratoria voor het uitvoeren van diagnostiek. De GGD gebruikt die bestaande contacten in eerste instantie voor het uitzetten van de monsters. Die laboratoria hebben hun capaciteit de afgelopen tijd al opgeschaald. Die laboratoria met contracten hoeven niet perse labs te zijn die zijn aangemerkt als een opschalingslab.

VWS legt uit dat huisartsen momenteel voor een 'dilemma' staan. Op dit moment is het beleid om iedereen met milde klachten te laten testen. Onder normale omstandigheden zouden huisartsen dergelijke patiënten niet laten testen. Het medische advies bij milde klachten zou zijn: 'ga naar huis en ziek uit'. Een test in zo'n geval zou niet onder de vergoeding van de ZVW vallen. Nu het beleid is dat iedereen zich kan laten testen, is afgesproken dat huisartsen de patiënten met milde klachten kunnen doorsturen naar de GGD. De GGD krijgt een budget vanuit VWS voor vergoeding van deze

tests, de patiënt hoeft dus niks te betalen. Hiermee wil VWS ook voorkomen dat de tests aanbod gestuurd gaan worden. Een huisarts kan er ook voor kiezen om de patiënt niet naar de GGD te sturen maar om de patiënt te laten testen door een extern lab. In principe zijn er dan kosten aan verbonden voor de patiënt, tenzij het lab een afspraak met de GGD heeft gemaakt waardoor financiering via de GGD loopt. VWS kent geen gevallen waarin een GGD een financieringsafspraken met een laboratorium die COVID-19-diagnostiek mag verrichten, heeft geweigerd.

De GGD heeft dus, mede vanuit haar wettelijke taak, een centrale rol in het testbeleid in Nederland, ook om te monitoren of er voldoende testcapaciteit is en of de capaciteit evenredig wordt benut. VWS heeft daarnaast ook een coördinerende rol, indien noodzakelijk kan VWS de monsterstromen bijsturen, zodat de laboratoriumcapaciteit efficiënt wordt benut. De NVMM heeft verder geen rol in hoe VWS dit organiseert.

Tot 1 juni werden er ongeveer 6000 tests per dag uitgevoerd, met de bestaande contracten die de GGD's hebben met laboratoria konden die tests worden uitgevoerd. Tot dat moment was er volgens VWS geen reden voor de GGD's om op eigen initiatief met meer laboratoria contracten te sluiten. VWS geeft aan dat volgens schattingen van het RIVM in de zomer zo'n 30.000 mensen per dag getest moeten worden. VWS houdt evenwel rekening met 70.000 tests per dag in de periode oktober 2020- februari 2021. Dan voorziet VWS een situatie waarin alle aangeboden COVID-19 testcapaciteit, ook van de laboratoria waarmee de GGD's nu nog geen contract hebben, wordt gebruikt. VWS heeft voor die situatie een aantal labs met extra grote capaciteit gevraagd om paraat te staan voor het verwerken van grote teststromen. Daarnaast zijn laboratoria gevraagd binnen regionale clusters samen te werken om acute schaarste op te vangen. Volgens VWS is de kans klein dat de GGD in een situatie van krap aanbod andere laboratoria zal weigeren indien het wel aan de voorwaarden voor een COVID-19 lab voldoet en de GGD extra laboratoriumcapaciteit nodig heeft.

VWS spant zich er maximaal voor in dat iedereen die getest moet worden nu en in het najaar getest kan worden. Daarom hebben zij ook een overkoepelende rol om zo nodig stromen te kunnen bijsturen.

VWS geeft aan dat buitenlandse laboratoria ook gebruikt kunnen worden indien opgeschaald moet worden, mits zij zijn gevalideerd door het RIVM.

Desgevraagd bevestigt VWS dat een persoon met klachten naar de GGD, de huisarts of een testlocatie kan gaan. Wanneer het laboratorium waarnaar het monster wordt gestuurd een contract heeft met de GGD dan wel een financieringsafspraken heeft met de GGD, worden de kosten van de test uit het budget Openbare Gezondheidszorg betaald.